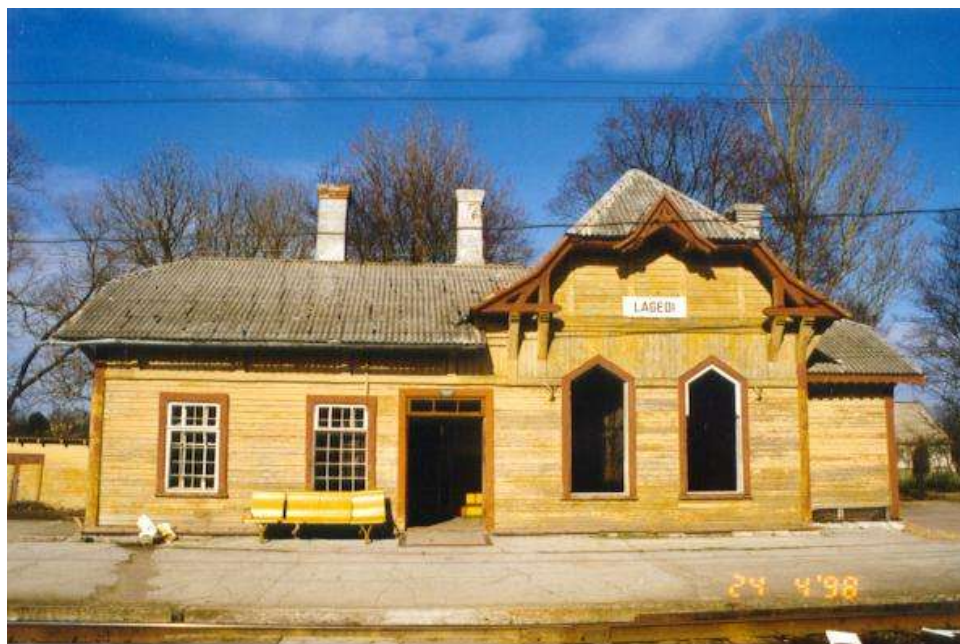

Lagedi aleviku arengukava

aastateks 2006 – 2011

Rae vald, Lagedi 2005

SISUKORD

EESSÕNA.....	3
1. SISSEJUHATAV KOKKUVÕTE.....	3
2. FAKTE LAGEDI ALEVIKU AJALOOST	4
3. ALEVIKU KIRJELDUS, TÄNANE OLUKORD. ARENG JA MUUTUMINE.....	9
3.1. ALEVIKU PAIKNEMINE.....	9
3.2. INIMESED.....	12
3.3. MAJANDUSLIKUD OLUD	16
3.4. INFRASTRUKTUUR.....	16
3.5. KULTUUR JA SPORT	17
3.6. LOODUSLIKUD TINGIMUSED.	18
3.7. TURVALISUS	19
3.8. ÜLEVADE EELMISEST ARENGUKAVA PERIOODIST	19
3.9. LAGEDI ALEVIKU SWOT ANALÜÜS	20
4. ALEVIKU PROBLEEMID JA VAJADUSED	23
4.1. HARIDUS	23
4.2. INFRASTRUKTUUR.....	23
4.3. KULTUUR JA SPORT	24
4.4. LOODUSKAITSE, MAASTIK, MUINSUSKAITSE, KESKKOND	25
4.5. MUUD PROBLEEMID.	25
5. LAGEDI ALEVIKU TULEVIKUPILT	26
6. ARENGUEELISTUSED JA EESMÄRGID TULENEVALT PROBLEEMIDEST JA VAJADUSTEST	27
6.1. HARIDUS	27
6.2. INFRASTRUKTUUR.....	27
6.3. KULTUUR JA SPORT	29
6.4. LOODUSKAITSE, MAASTIK, MUINSUSKAITSE, KESKKOND	30
6.5. MUUD ARENGUEELISTUSED JA PROBLEEMID.	31
7. TEGEVUSKAVA JA FINANTSEERIMINE.	33
8. ARENGUKAVA TÄITMISE JÄLGIMINE JA HINDAMINE	34
9. ARENGUKAVA MUUTMINE JA UUENDAMINE	34
LISA 1. KÜSITLUSLEHT	36
LAGEDI ALEVIKU SWOT ANALÜÜS	36

Eessõna

Käesolev arengukava on koostatud vastavalt Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 37 lg 4 p1 aastateks 2006 - 2011, mis paneb paika visiooni ja sellest lähtuvad arengueesmärgid. Käesolev arengukava on jätk eelmisele arengukavale, mis koostati aastateks 2002 - 2005 ja mille koostamist alustas Lagedi aleviku elanike koosolekul 25.oktoobril 2001. aastal moodustatud initsiatiivgrupp. Grupi tööd koordineerisid Endel Lepik ja Rein Karm.

Arengukava on aleviku tegevuse, eesmärkide ja rahaliste vahendite kavandamise aluseks olev dokument. Arengukava sisaldab ühelt poolt ülevaadet praegusest aleviku olukorrast, teisalt aga vaatab tulevikku, pannes paika pikemaajalised arengu suunad ja eelistused ning tegevuse kavandamise alused. Arengukava peab toetuma olemasolevatele eeldustele, olema realistlik ja elluviidav, ta ei saa kunagi lõplikult valmis, sest toimuvatest muutustest lähtuvalt, peab ka arengukava pidevalt üle vaatama, täiustama ja parandama.

Arengukava eesmärgiks on tuua välja Lagedi aleviku arengusuunad lähiajal ja tulevikus ning kavandada nende saavutamiseks konkreetsed tegevused. Arengukava koostamise käigus viidi läbi SWOT analüüs, mille käigus tehti Lagedil olemasoleva olukorra kirjeldamine, aleviku tugevate ja nõrkade külgede ning võimaluste ja ohtude väljaselgitamine. Analüüsi tulemuste alusel koostati aleviku elanike heaolu tagamiseks vajalik tegevuskava. Aleviku elanike ja valla esindajate vahelise kokkuleppe alusel kavandatakse konkreetne ajakava ja vahendid tegevuskava elluviimiseks. Tegevuskava koostamisel arvestati kehtivat valla arengukava ja sõlmitud koalitsiooni kokkulepet ning seda täpsustatakse igal aastal vallaeelarve menetlemise korras kehtestatud tähtaegadel.

1. Sissejuhatav kokkuvõte

Lagedi alevik on üks neljast Rae valla alevikust ja asub Rae valla idaosas, piirkonnas, kus valla piir külgneb Jõelähtme vallaga.

Kodukandiliikumise- ja ratsaspordi klubi "Lagedi Kanged Kargajad" aktiiv otsustas seoses eelmise arengukava aegumisega alustada tööd Lagedi aleviku uue arengukava koostamiseks. Andmete kogumisega aleviku hetkeolukorrast, probleemide kaardistamise ja ettepanekute kogumisega otsustati teha algust klubi koosolekul 13.02.2006. Klubi 28.02.2006. aasta koosolekul nimetati arengukava koostamise koordinaatoriteks Rein Karm ja Ain Unt. Koguti ettepanekud ja visioonid erinevatelt huvigruppidele ja üksikisikutelt, mille alusel teostati esmane SWOT-analüüs. Kahjuks oli küsitlustes peamiseks laekunud valdkonnaks just „aleviku sisemised nõrkused”, toodi ära ka mõned välised ohud, kuid puudulikuks jäid „aleviku sisemised tugevused” ja „aleviku välised võimalused”. Töö lihtsustamiseks ja info kogumiseks ning hiljem arengukava projekti tutvustamiseks ja analüüsi

kergendamiseks loodi internetis eraldi kodulehekülj
<http://www.capriole.ee/lagedi/oluline/arengukava> . Lisaks läbiviidud küsitlustele ja paberkujul laekunud ettepanekutele, saabus oluline osa infost just elektrooniliselt. Arengukava koostamisel arvestati 2005. aastal kehtestatud Rae valla arengukava ja 20. oktoobril 2005 sõlmitud Rae valla koalitsiooni kokkulepet. Aleviku arengukava on koostatud viieks aastaks ja see on loogiliseks jätkuks ja täienduseks eelmisele. Arvestatud on eelmise arengukava järgi tehtut ja täiendatud uute, aleviku üldist arengut tagavate kavandite ja ideedega. Pakutakse välja aleviku probleemidele erinevaid lahendusi. Arengukava on püütud koostada selliselt, et selle mõju oleks tunduvalt pikemaajalisem kui arengukava enda kehtivusaeg. Pärast mitmeid variantide tutvustamisi, arutelusid, täiendusi ja kokkuleppeid valminud Lagedi aleviku arengukava kiideti heaks Lagedi aleviku üldkoosolekul. Antud arengukava ei kajasta vaid Lagedi aleviku tulevikunägemust, vaid osaliselt ka ümberkaudsete külade aregunägemust.

2. Fakte Lagedi aleviku ajaloost

- ❖ Lagedi oli tihedasti asustatud juba muinasajal. Esmakordselt mainiti seda siiski 1241. aastal Taani hindamisraamatus kui Lakethae küla. 1939. aastal nimetati Lagedi asundus ümber Lagedi külaks, aleviku staatuse sai Lagedi 1977. aastal.
- ❖ 1397a. - Lagedi mõisa esmamainimine.
- ❖ Lagedi mõisnikud läbi aegade:
 - 1586 Hans Wachtmeister
 - 1672 Hans Heinrich Tiesenhausen
 - 1714 Aleksei Menšikov
 - 1727-st kroonumõis
 - 1758 Peter August Fiedrich Holstein-Beck
 - 1765 Nikolai Tšitšerin
 - 1774-st kroonumõis
 - 1859 Eestimaa rüütelkond
 - 1873 Rudolf Ungern-Sternberg
 - 1916 Rudolf Harpe
- ❖ Kool avati 1785. aastal ja see oli esimene talurahvakool Jüri kihelkonnas. 1871. aastal ehitatud kahe klassiruumiga esimese koolimaja hoone lammutati 1971. aastal. Praeguse koolimaja pidulik avamine toimus 26. veebruaril 1939. aastal. Koolimaja juurdeehitus valmis 1964. aastal ja selle pealeehitus 2001. aastal. Kooli internaat oli 50-ndate aastate lõpul Ilumäel ja hiljem koolimajas. Lagedi kooli ruumides töötas aastatel 1972 – 1983 Harju Kaugõppekeskkooli Lagedi konsultatsioonipunkt, kus oli võimalus omandada keskharidus.

- ❖ Paldiski-Tallinn-Peterburi raudtee avati pidulikult 24. oktoobril 1870. aastal ja juba 1. detsembril 1872 avati Lagedil peatusplatvorm. Lagedi jaamahoone lammutati 1998.a. Tallinn – Kehra elektrirongiliini käikuandmisega jaanuaris 1974 (Aegviiduni pikendati 1978. a) paranes Lagedi elanikel oluliselt ühendus Tallinnaga.

- ❖ 1870. aastal ehitatud Lagedi raudteejaama hoonesse seati 1873. aastal sisse telegraafi kuntur. Jaamas oli ka postijaotuskapp, millest 30 abonenti said kätte oma posti. Postiagentuur avati Lagedi raudteejaamas ametlikult 23. veebruaril 1923. aastal. Rae Vallavalitsus taotleb 1923 (1924) aastal Lagedi postiagentuuri telefonikõnepunkti avamist. Vallas 1930. aastal koostatud telefonivõrgu arengukava kohaselt on muuhulgas kavandatud kõnepunkti avamine ka Lagedi asunduses. 1943. aastal viidi postiagentuur Viirmaade- Štšeglovide majja (Rajama talu). Sinna ehitati varsti ka 25-numbriline telefoni käsikeskjaam, kust sai telefoniühenduse ka Lehmja küla, sh Rae vallamaja. Hiljem käsikeskjaam asendati 20-numbrilise automaatjaamaga, kusjuures ka Lehmja küla sai samal ajal samasuguse telefonijaama. Praegune sidehoone valmis 1966. aastal. Uude sidehoonesse rajati ka 50-numbriline telefonijaam. 90-ndate aastate alguses laiendati telefonijaama veel 50-ne numbri võrra. Enne seda ühendati Harju Asfaltbetoonitehase telefonijaam üldkasutatavasse telefonivõrku ja tänu sellele said telefoniomanikeks veel üle 50-ne Lagedi elaniku. Esimene digitaalne telefonijaam 512 numbriga ehitati Lagedile 1997. aastal ja seda laiendati 1998. aastal kuni 630 numbrini. Selleks ajaks oli ka kaablivõrk välja vahetatud, mis muuhulgas võimaldas ka korralikku internetiühendust.

- ❖ Praegune Pirita jõe sild Tallinn-Aruküla maanteel ehitati 1960. aastal ja seejärel vana, 1.september 1928.a valminud "Kepsu puusild" lammutati, kusjuures sõja ajal on seda kaks korda õhitud. Vana puusilla asemele sai Lagedi 7. mail 1984. aastal jalakäijate ripsilla. Selle ripsilla ehitamise idee autor ja eestvedaja oli kooli tolaegne direktor Sven Sagris. Esimese ripsilla rajasid Pirita jõe Külmä parki kohalikud külamehed 50-ndate aastate alguses. Selle silla kandetaladeks olid latvupidi kokku seotud kuuse tüved, milliste peal oli laudis. Kuuse tüved olid ankrus kaldapeale kuhjatud kivihunnikutes. Mäletatavasti oli see sild ilma käsipuudeta. 60-ndate aastate alguses rajati esimese ripsilla asemele juba trossidele toetuv sild, mis oli käsipuudega. See sild oli vahepeal kehvast seisust, kuid 1991. aastal hr Johannes Tõrs taastas selle. Seega tänane Eesti Vabadusvõitluse Muuseumi viiv ripsild on sisuliselt kolmas sild sama koha peal. Enne seda oli Toomassoni talu kohal (ca 1 km ülesvoolu) suveti kokkupandav sild, mis talveks võeti lahti. Pirita jõe raudteesillast kuni Lagedi mõisani süvendati 1962. aastal.

- ❖ 1989. aasta sügisel valmis teedeinsener Vahvurd Järvela projekti järgi Tuulevälja külla ehitatud Leivajõe sild kandevõimega 25 tonni. Ühtlasi ehitati uus, asfaltkattega paari kilomeetrine teejupp Leivajõeni.

- ❖ 1936. aastal tegutses Lagedil 4 poodi (Nurgal toiduainete kauplus viina ja õlle müügiga, Kasemetsal toiduainete kauplus so Luugusel, Ristimäel toiduainete kauplus õllemüügiga so Ploompuul ja Lagedi mõisas pagariäri õllemüügiga). Hiljem on lühikest aega toiduainete pood olnud veel Rajamaal. Pärast sõda asus Harju TK kauplus Roodil (praeguse Jüri tee ääres). Roodilt kolis kauplus ETKVL'i poolt ehitatud ja 26. märtsil 1965. aastal avatud uude hoonesse, see kauplus suleti 1995.a ja 2005a. sügisel see lammutati. Praegu on Lagedil 2 erapoodi (Tiina pood ja Jõe pood), vahepeal asus kolmas erapood jaamahoones (avati 17. jaanuaril 1994 ja suleti enne jaamahoone lammutamist). 90'l aastatel on Lagedil töötanud kaks baari (AS Urbase baar ja AS Hansu poeg "N" baar).

- ❖ 1938. aasta novembris Rae vallavalitsus astub Lagedil Voldemar Pätsu initsiatiivil asutatud "Lagedi Elektritarvitajate Elektriühistu" liikmeks. Esimene elektrilajaam Lagedil ehitatakse koolimaja juurde ja sellega saab ka ehitatav uus koolimaja elektrivalguse.

- ❖ 1945. aastal moodustati valdade territooriumile väiksemad haldusüksused – külanõukogud, sh Lagedi külanõukogu Toomassonil tolleaegses Kopli külas. Vallad likvideeriti 1950. aastal ja 1963. aastal ühendati Lagedi ja Vaida külanõukogud Sommerlingi külanõukoguks keskusega Lehmja asulas (tänapäevane Jüri alevik).

- ❖ Esimesed kolhoosid Lagedil asutati 1949. aastal ja neid oli 4 ning nende esimesed esimehed – Kungla (Nikolai Kruuk), Jüriöö (Eduard Ruut), A. Sommerlingi nim. (Pendo Pohl) ja Ühismeel (Osvald Tiik). 1950. aasta jooksul Lagedi kolhoosid ühinesid ja nimeks jäi A. Sommerlingi nim. kolhoos ning esimeheks sai Nikolai Kruuk. Kolhoosi lõpuaastatel sai esimeheks Voldemar Oruste. 15. detsembril 1964. a ühineti A. Sommerlingi nim. sovhoosiga. Sovhoosi tegevus lõppes pärast Eesti Vabariigi taastamist. Kolhoosi/sovhoosi ajal tegutses Kepsu talu maadel Lagedi aiand.

- ❖ Kultuurimaja – Sommerlingi kolhoosi aegadel tegutses Lagedi koolimajas, eestvedajateks olid Are ja Asta Kupbard. Rändkino tegutses koolimajas, päeval näidati filme õpilastele, õhtul täiskasvanutele. Algaastatel näidati kino ühe aparaadiga, hiljem juba kahega. Rändkino tegevus Lagedil lõpetati 90-te aastate alguses.

- ❖ Jaanipäevade pidamine Sommerlingi kolhoosi aegadel Kepsu saarel, hiljem Lagedi mõisas. Alates 2003. aastast peetakse jaanipäeva Lagedi ratsaspordi- ja kiigeplatsil.

- ❖ Pärast sõda asus ambulants Aadul, seejärel lühikest aega Lagedi Haiglas ja praegune perearstikeskus asub Urbasel. Aadul oli ka apteek ja hambaarst. 90-ndatel aastatel töötas hambaarst ka Lagedi asfaltbetoonitehase peahoones, kusjuures õpilaste hambaid parandati samal ajal Lagedi koolimajas. 2006. aasta kevadel valminud uues keskusehoones said ruumid ka perearstikeskus ja hambaarst.

- ❖ Lagedi Haigla alustas tööd 1954. aastal (algul tegutses sünnitushaiglana), hiljem radikuliidi ravihaiglana ja suleti 1993. aastal, kuna hoone tagastati õigusjärgsele omanikule.
- ❖ Pärast sõda asus Lagedi raamatukogu Nuhjal (Kadaka küla), kuni 2006. aastani Urbasel. Raamatukogu kolis uude, vastvalminud keskusehoonesse 2006. aasta kevadel.
- ❖ Aastatel 1982 - 1985 töötas Lagedil Betooni tänava 15A majas kompleksteeninduspunkt, kus oli juuksur, sai asju keemilisse puhastusse ning jalanõusid remonti anda. Alates 3. märtsist 2003 töötab Lagedi postkontori ruumes taas juuksur.
- ❖ Piritä jõe paremal kaldal Leivajõe suudme kohal asuvatel Külma talu maadel paiknes Eesti Vabariigi esimese presidendi Konstantin Pätsi noorema venna Voldemar Pätsi maakodu. Nõukogude ajal rajati sinna kunstnike puhkekodu, mis 60ndate aastate keskel maha põles. Kõrvalasuvas hoones elas 27 aastat, kuni oma surmani graafik ja publitsist Ott Kangilaski, kes rajas sinna liigirohke Külma dendropargi. Aastail 1989 – 1992 taastas Külma pargi mahapõlenud hoone Johannes Tõrs, kes asutas sinna Eesti Vabadusvõitluse Muuseumi, mis avati 23. juunil 1994.
- ❖ Esimese suurema tööstusettevõtte hakati 1959. aastal Lagedile rajama TREV 2 tootmisbaasi, millest 1982. aastal kasvas välja Harju Asfaltbetoonitehas. Viimase erastas 1994. aastal AS Harbet. Suuremateks ettevõteteks Lagedil on Rudus Eesti AS (sellega liitus endine AS Rae Betoon), Lisaks neile AS Väokivi, AS Balco veoautorehvikeskus. 2001. aastal alustati Nefab Eesti AS hoonete ehitust ja esimesed töölised vormistati tööle 22. oktoobril 2001 aastal . 2006. aasta kevadel kolis Toomassoni talumaadel tegutsenud elektromootorite mähkimise tehas Venekülas ringtee ääres valminud uude tootmiskorpusesse (Rosentori tootmishoone).
- ❖ Pärast sõda, 1949. aastal rajati Lagedile Raadiokeskuse tugijaam oma antenniväljaga, milline lõpetas tegevuse 90'ite algul. See jaam täitis raadioside abijaama ülesannet, võimaldades kommertsraadiosidet ning vastu võtta ilmakaarte.
- ❖ Eramukrunte hakati Aadu põllule välja andma 50-ndate aastate teisel poolel (esimesed kruntide saajad olid Nikolai Kruuk, Are Kupbart, Valdur Vaker) aga samuti Jüri tee äärde olemasolevate majade vahele. 60-ndate aastate alguses hakkasid eramud kerkima Lagedi jaama ja praeguse Jaama tänava kvartalis. Samas valmis 1961. aastal esimene ahjuküttega korruselamu. Esimene kaugküttega, veevärgi ja kanalisatsiooniga korruselamu valmis 1973. aastal (Betooni 17). Selle kvartali viimane korruselamu valmis 1987. aastal ning kaugküte lõpetati 1997. aasta suvel.
- ❖ Aleviku piiril Kopli külas valmis 2005. aastal uus sügavvee pumbajaam. Seni olid sügavvee pumbad Lagedi kooli ja AS Harbet territooriumil ning korrusmajade kvartalis Betooni tänaval.

- ❖ Aastatel 1968 – 1969 kooli toleaeegse direktori Sven Sagrise initsiatiivil ja õpilaste kaasabil said Lagedi aleviku tänavad nimed ja nimesildid.
- ❖ Linnu tee ehitamine 1977. aastal (Lagedi mõisast koolimajani) võimaldas muuhulgas pikendada bussiliini Loolt Lagedi koolini. Ehitamise eestvedaja oli Lagedi kooli toleaeagne direktor Sven Sagris.
- ❖ Teede asfalteerimise etapid ja bussiliiklusest. 70-ndatel avati bussiliin Tallinn-Lagedi- Aruküla- Kalesi liininumbriga 78, hiljem 112, lühikest aega töötas liin Tallinn-Lagedi ABT, 90-ndate aastate keskel pikendati 106 liini Loolt Lagedile). Alates 2000 aastast teenindab reisijad maršruutaksofirma.
- ❖ 2005 – 2006 aastal ehitati ringtee äärde aleviku tööstuspiirkonda suur logistikakeskus.
- ❖ 1998.a alustati endise Lagedi Põhikooli direktori ja hilisema Rae vallavanema Endel Lepiku eestvedamisel Eestis ühena esimestena (kontrollimata andmetel kõige esimestena) ühe kõige arvestatavama ja suurema WIFI leviala katmistöödega koostöös OÜ 3K Group. Aastaks 2000 hõlmas traadita internetivõrk peale Lagedi ka kõiki suuremaid Rae valla alevikke.
- ❖ Lagedile lähimad AS Eesti Mobiiltelefoni mastid asuvad Jüri ja Loo alevike piiril (püstitatud vastavalt 1996 ja 1997 aastatel). 1999. aastal ehitati Lagedi alevikku Radiolinja Eesti AS mobiilside mast. Sidekvaliteedi parandamiseks ehitati 1999. aastal Q- GSM-i (tänapse Tele-2) mobiilside mast Tuulevälja külla.
- ❖ Lagedi prügila tegevus lõpetati aastal 2002.
- ❖ Kuulsamaid- tuntumaid Lagedi elanikke: kunagine Eesti Maapanga president Johannes Lehtmann, haridusministri abi- kunstnik Voldemar Päts, graafik ja publitsist Ott Kangilaski, viiuldaja Mare Teearu, eesti ratsaspordi Grand Old Man Mihhail Fadejev, Eesti NSV teeneline õpetaja ja kauaaegne Lagedi kooli direktor Sven-Allan Sagris. Siin on elanud ka tuntud koorijuht Arvo Ratassepp.

3. Aleviku kirjeldus, tänane olukord. Areng ja muutumine

3.1. Aleviku paiknemine

Lagedi alevik jääb Tallinna ringteest idapoolle. Põhjapoolseks naabriks on Jõelähtme vald. Lagedi alevikku läbib Tallinn -Tapa raudtee ja Pirita jõgi, aga samuti Tallinn-Aruküla- Peningi maantee. Aleviku kohal kulgeb Tallinna Lennuvälja maandumise-ülestõusmise koridor. Vallakeskus jääb umbes 10 km kaugusele.

Lagedi alevik, mis paikneb ca 4 km pikkusel territooriumil, koosneb sisuliselt kolmest elurajoonist-asumist ja lisaks neile tööstusrajoonist. Aleviku jagab asumiteks Tallinn - Tapa raudtee.

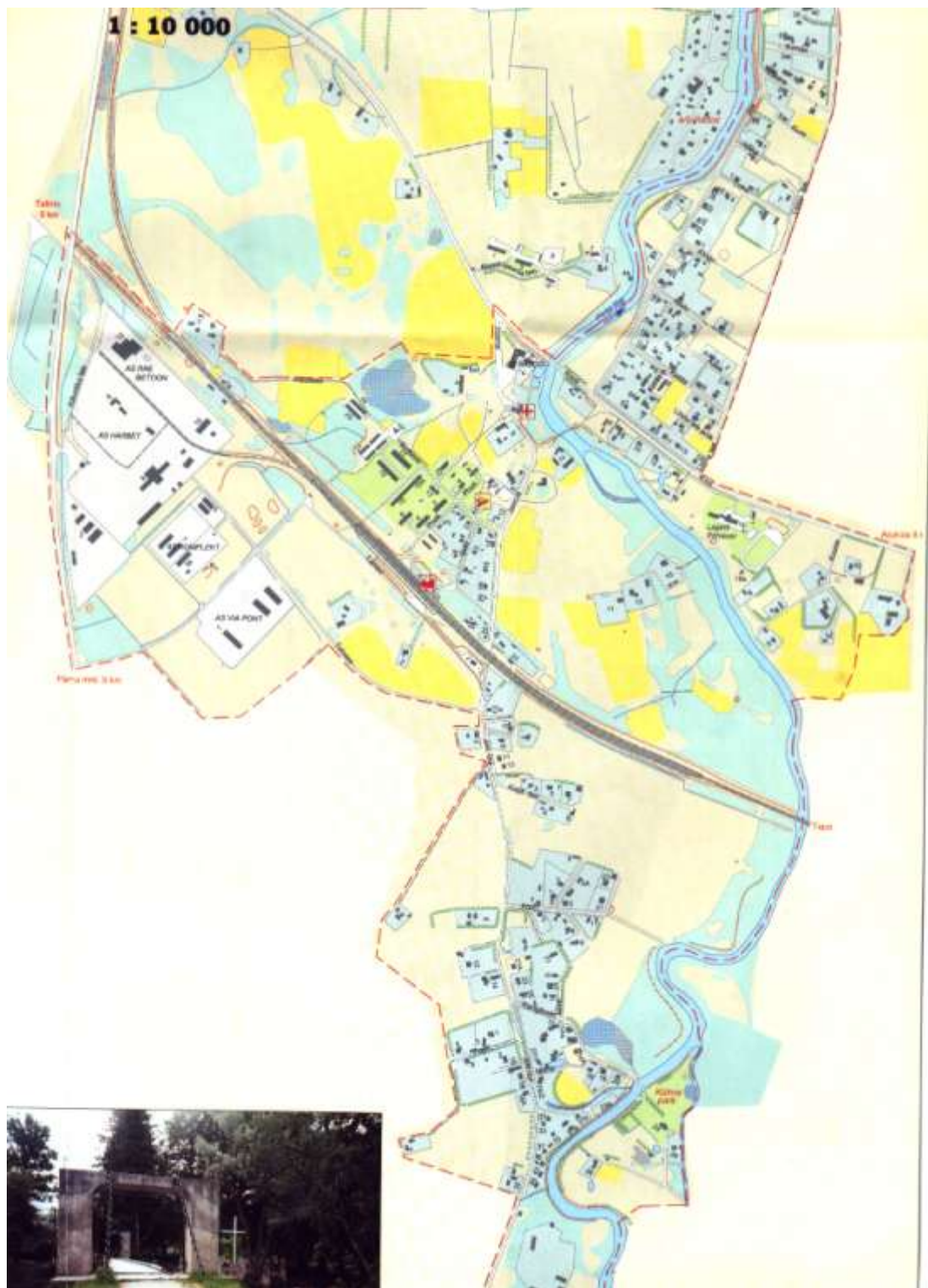

Joonis 1. Lagedi aleviku paiknemine Tallinna suhtes.

Joonis 2. Lagedi aleviku paiknemine Rae valla territooriumil. Allikas: www.rae.ee

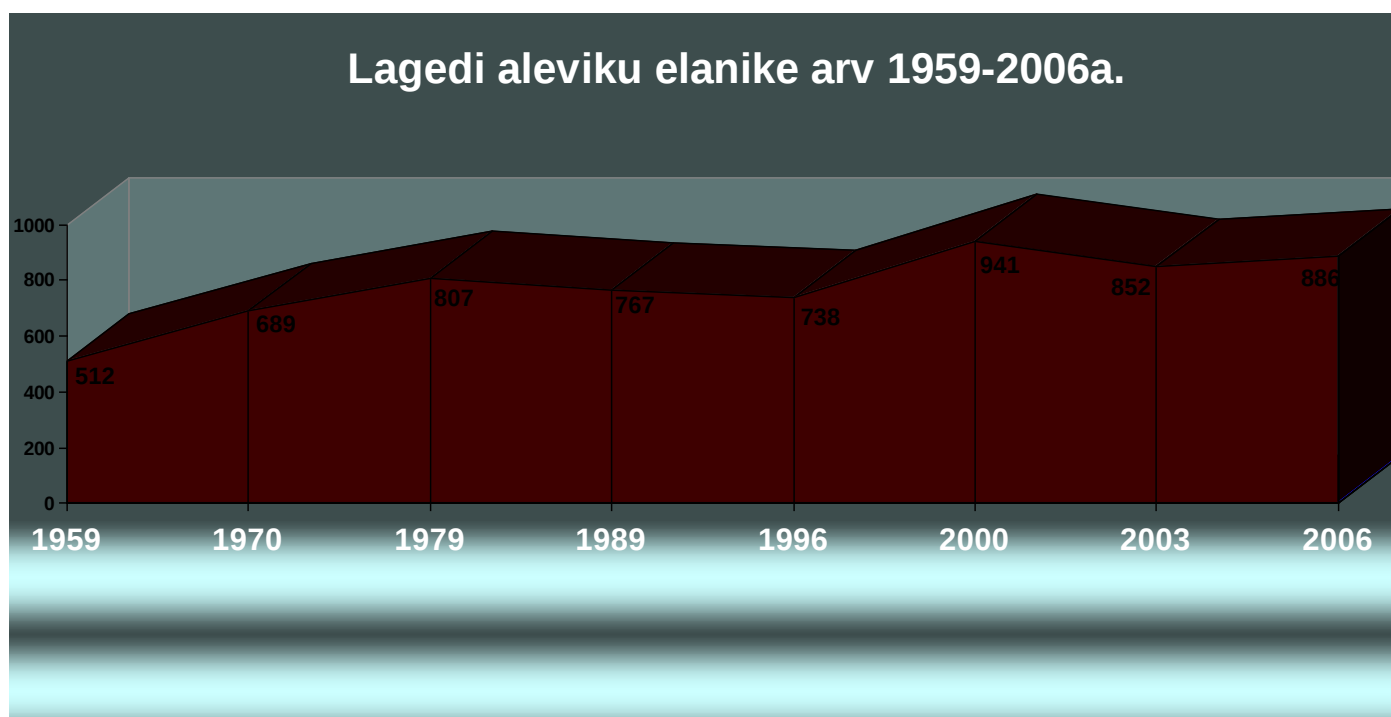
Joonis 3. Lagedi aleviku kaart

3.2. Inimesed

Aleviku elanikud

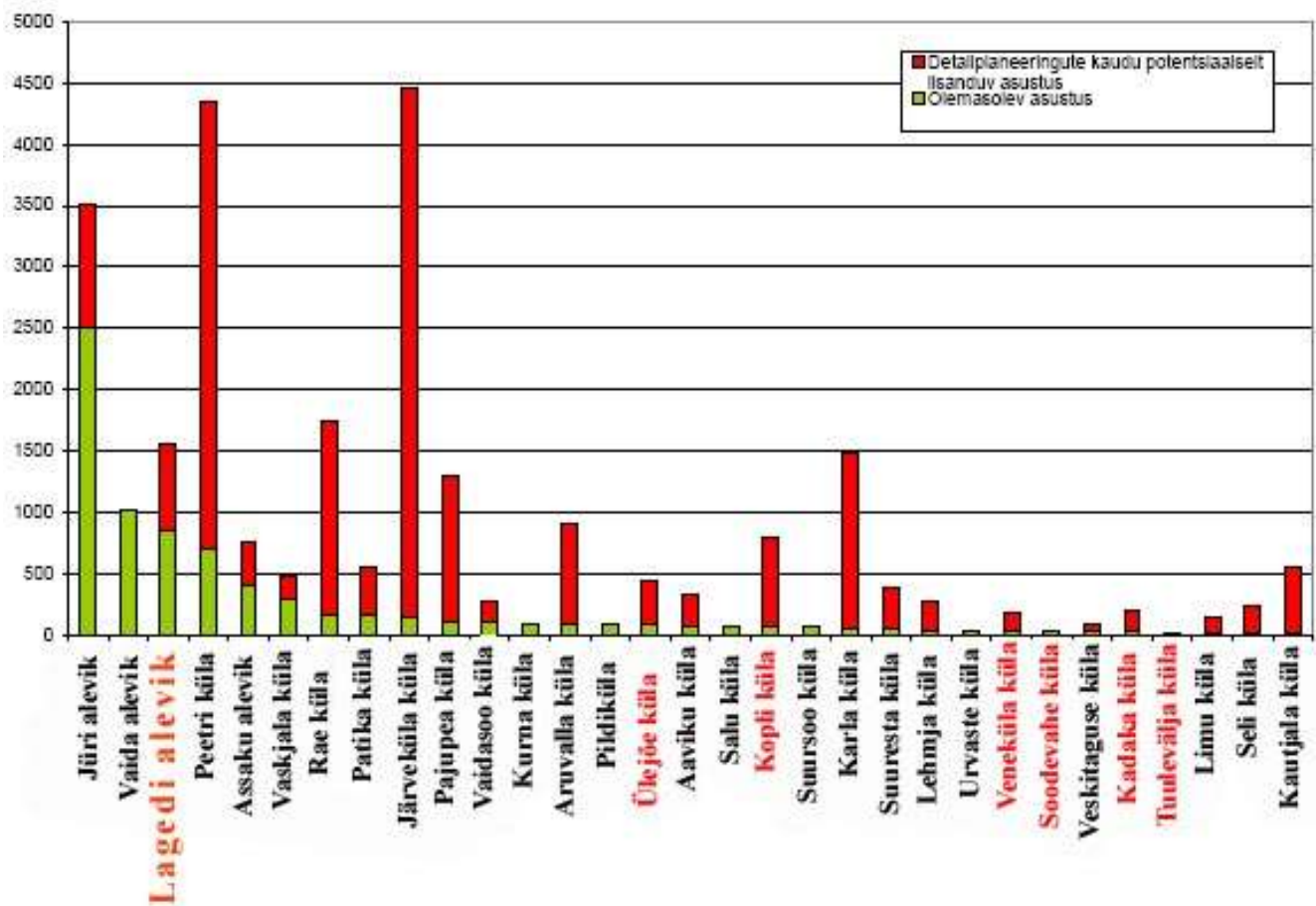
Lagedi alevikus oli 2006. aasta algul **886** elanikku. Lagedi alevikku ümbritsevad Kopli küla (91 elanikku), Ülejõe küla (96 elanikku), Kadaka küla (30 elanikku), Veneküla küla (35 elanikku), Tuulevälja küla (31 elanikku), Soodevahe küla (26 elanikku). Suurem rahvastiku tihedus on kortermajades

Joonis 4. Lagedi aleviku elanike arv 1959-2006 a.

Elanikkonna muutused

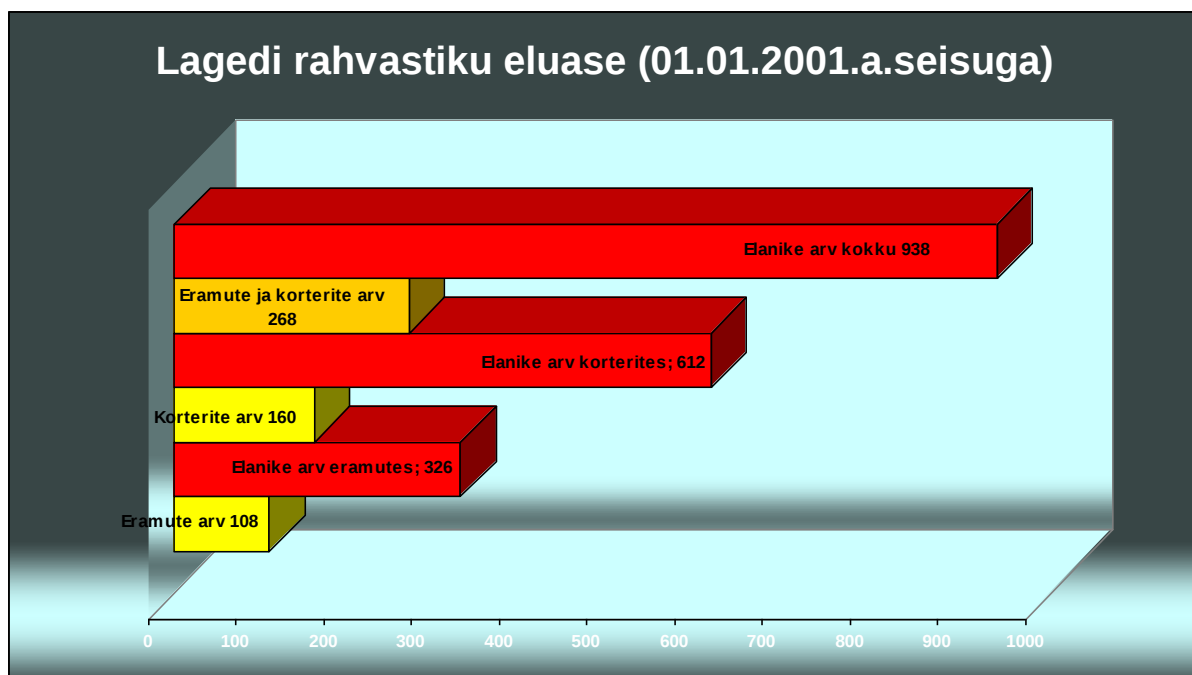
Allolev graafik joonisel 5. näitab Rae valla asulate rahvaarvu võimalikku muutust seoses koostatud ja koostamisel olevate detailplaneeringute elluviimise tulemusena. Kuigi Lagedi aleviku elanike arv on muutunud mõnedel aastatel ka vähenemise suunas, võib siiski prognoosida elanikkonna suurt kasvu ja seda eriti tänu elamuehitusele.

Joonis 5. Rae valla asulate rahvaarvu võimalik muutus seoses koostatud ja koostamisel (31.01.2005 seisuga) olevate detailplaneeringute elluviimise tulemusena. (Allikas: Rae Valla arengukava). Punase kirjaga on tähistatud Lagedi alevik ja tema naaberkülad.

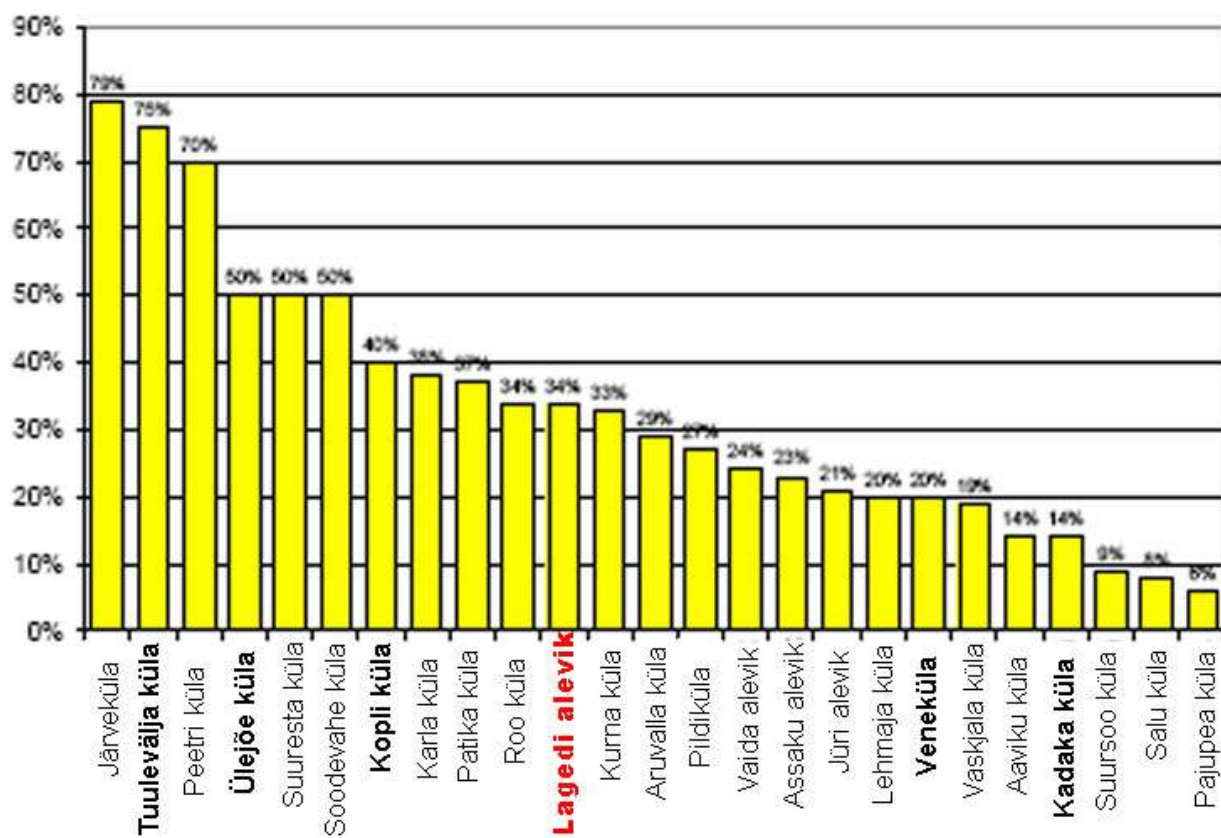
Elanike päritolu ja paiksus

Aleviku elanikud võib jagada kahte kategooriasse – põliselanikud ja uusasukad. Lagedi aleviku korterelamutes elab 65,2% aleviku elanikest, mis on samal tasemel Rae valla keskmise tasemega - 63,5%. Lagedi alevikus elab kortermaja igas korteris keskmiselt 3,5 inimest. Nagu allpool oleval joonisel näha võib, elab Lagedi alevikus kortermajades umbes 2,2 korda rohkem elanikke kui eramutes.

Joonis 6. Lagedi rahvastiku eluase (allikas: Rae Valla arengukava).

Haridus

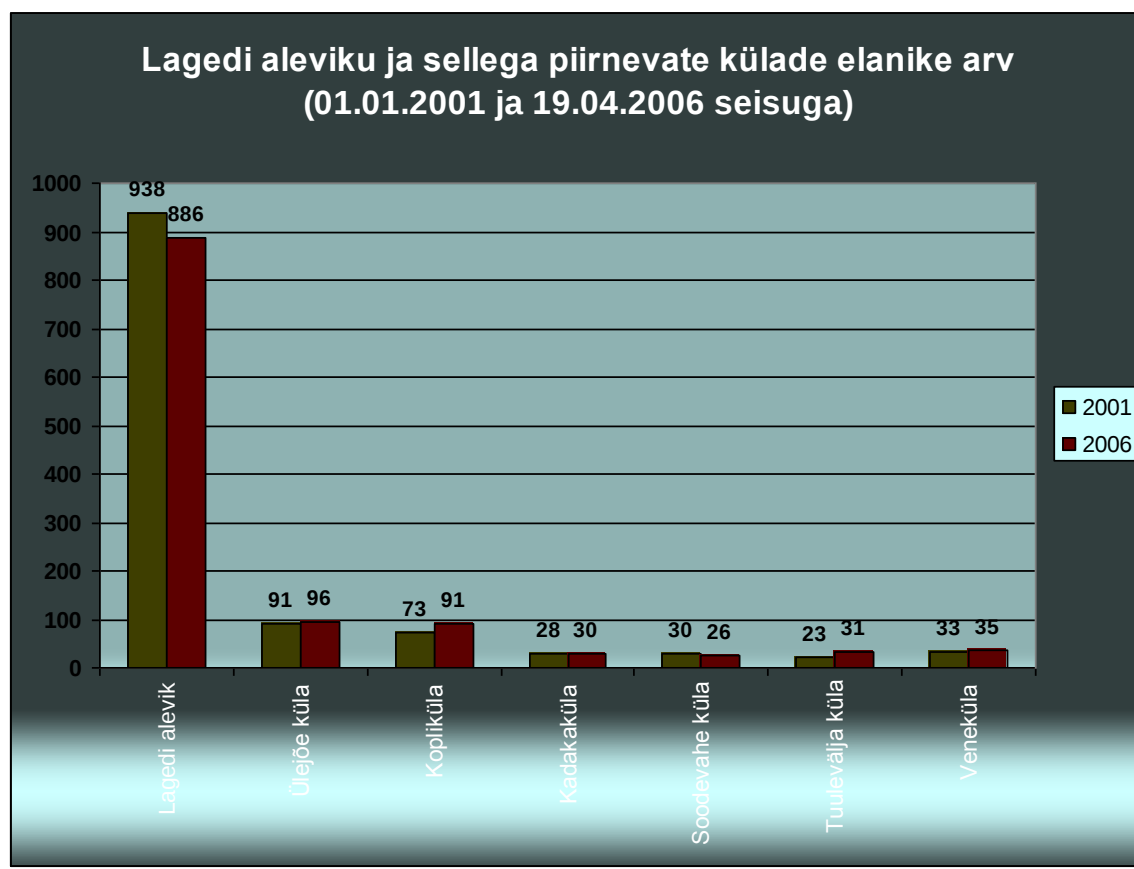
Joonis 7. Tallinnas õppivate Lagedi laste osakaal võrreldes teiste Rae valla asulatega (allikas: Rae valla arengukava).

Lagedi elanikkonna haridustaseme kohta informatsioon puudub. Graafikul (joonis 7) on näha Tallinnas õppivate Lagedi laste osakaal võrreldes teiste Rae valla asulatega. Siit on näha, et kolmandik Lagedi lastest käib Tallinna koolides. Selline olukord on tingitud Tallinna linna lähedusest.

Aleviku elanike koostöö ja tegemised

Lagedi aleviku aktiivsemad elanikud asutasid 2002 a. sügisel kodukandiliikumise ja ratsaspordiklubi Lagedi Kanged Kargajad, mis korraldab igal aastal erinevaid ühisüritusi (näiteks jaanipäev, aleviku kokkutulekud, spordivõistlused, puhkeõhtud jmt). Klubi tegevuse kaudu püütakse aleviku ning ümberkaudsete elanikke ühendada ja neile pakkuda erinevaid vaba aja veetmise võimalusi.

Kuigi allpool oleval graafikul (Lagedi aleviku elanike arvu võrdlus naaberkülade elanike arvuga) tundub, et naaberkülades on vähe elanikke, peab siiski tunnistama, et tänu just detailplaneeringutele ja suurtele elamuehitus mahtudele on oodata ka seal elanike arvu järsku kasvu. Sellest tingituna koostöö osatähtsus naaberküladega suureneb.

Joonis 8. Lagedi aleviku ja sellega piirnevate külade elanike arv.

3.3. Majanduslikud olud

Ettevõtlus on Lagedil suhteliselt heal järjel. Suuremateks ettevõteteks on Rudus Eesti AS, Fertil AS tootmiskompleks, Komplekt AS aknatehas, Balco AS veoauto rehvikeskus. 2001. aasta suvel alustas tööd Valtspolekitoodete OÜ, Lagedi tööstuspiirkonnas töötab taarakastide valmistamise tehas Nefab Eesti AS. 2006 a. alustab Venekülas uues tootmiskompleksis tööd elektrimootorite mähkimise tehas (Rosentori tootmishoone). Ringtee ääres Karlakülas valmib 2006 aastal suur logistikakeskus.

Töökohtade olemasolu ja töötus. Ettevõtete tekkimisega on avanenud võimalus ka kohapeal tööd leida. Enamus aleviku elanikest käib tööl siiski Tallinna linnas.

Olmeteenuste olemasolu. Alevikus on kaks kauplust, postkontor. Apteek ja sularahaautomaat asuvad Jüris ja naaberalevikus Jõelähtme vallas Lool. SEB Ühispanga teenuseid osutatakse Lagedi postkontoris. Eraldi tasub rõhutada tsentraliseeritud prügimajanduse korraldatust. Seda teenust pakub vastavalt Rae Valla jäätmehooldus eeskirjale konkursi võitnud AS Cleanaway. Lisaks ülaltoodutele osutab Lagedi elanikele meditsiiniteenuseid ka kohalik perearstikeskus.

Avalike teenuste kättesaadavus

Olemas on järgmised Rae valla asutused:

- ❖ [Lagedi Põhikool](#).
- ❖ Lagedi Raamatukogu
- ❖ Noortekeskus

Ülalnimetatud asutused teenindavad kogu Lagedi piirkonna elanikke.

Puuduvad:

- ❖ Lasteaed
- ❖ Kooskäimiskoht
- ❖ Söögikoht, baar, kohvik vms.

3.4. Infrastruktuur

Infrastruktuur on alevikus suhteliselt hästi välja ehitatud.

Elektriga varustatus on suhteliselt hea. Vähesed elektrikatkestused on tingitud just väga halvast ilmast.

Side

Fiksside teenuseid (kõneside ja internetiteenus) pakub alevikus Elion Ettevõtted AS.

Mobiilsidevõrk on alevikus tihe. Aleviku territooriumil asub Elisa Mobiilsideteenused AS mobiilside mast, Tuulevälja külas paikneb TELE 2 mobiilside mast ning naabervallas, Loo aleviku servas EMT mobiilside mast.

Traadita internet (WIFI). Kõikidest ümbruskonna mobiilsidemastidest on Lagedi alevikus ja selle lähiümbruses tagatud hea traadita internetiühendus. Mastide tipus on kahe konkureeriva teenusepakkuja, Radionet OÜ ja Wavecom AS antennid.

Teedevõrk Lagedi alevikus on suhteliselt hea. Parandamist vajab teede seisukord ja liikluskorraldus. Lagedit läbiv raudtee jagab aleviku kaheks.

Ühiskanalisatsioon ja veevõrk on arendamisel. Hetkel on see vaid Betooni- ja Posti tänava korrusmajade- ning tööstuspiirkonnas.

Orientatsiooni infosüsteem - igasugused viidad, aleviku kohta voldikud, kaardid jms puuduvad. Alevikus on kolm Rae vallavalitsuse poolt paigutatud infotahvliit.

Transpord, reisijatevedu - Reisijateveoks on üks bussiliin läbi Loo ja teine läbi Jüri aleviku (põhiliselt Harjumaa Liinid AS).

1981 a. oli Lagedil Tallinnaga rongiühendus 16 korda ööpäevas, mis 2006. aastaks on vähenenud üheksale korrale.

Tallinnaga on hea maršruutakso ühendus. 2006. a kevadel avati uus maršruutakso liin Tallinn – Lagedi – Raasiku.

3.5. Kultuur ja sport

Lagedi Põhikool

Lagedi Põhikool pakub Lagedi elanikele teatud võimalusi kultuuriliseks ja sportlikuks tegevuseks.

Lagedi Raamatukogu

pakub Lagedi elanikele raamatute laenutust ja võimalust kasutada internetti.

Eesti Vabadusvõitluse Muuseum

Lagedi aleviku lõunapoolses osas, Külma pargis avati 23. juunil 1994.a eraõiguslikel alustel töötav MTÜ „Eesti Vabadusvõitluse Muuseum”. Maja ümbritseb dendropark 106 erineva puu- ja põõsaliigiga.

Kodukandiliikumise ja ratsaspordiklubi „Lagedi Kanged Kargajad”

Klubi on asutatud 22. september 2002 a ja tegevuse põhieesmärkideks on Lagedi piirkonna külaliikumise igakülgne arendamine (näiteks jaanituli, puhkeõhtud,

rammumehevõistlus, ratsaspordivõistlus, aga samuti aleviku probleemidele lahenduste otsimine).

Ratsasport ja hobusekasvatus

Lagedi alevikus ja sellega piirnevates külates tegutsevad mitmed ratsaspordi- ja hobusekasvatusega tegelevad tallid.

- ❖ [TÜ Lagedi Ratsaspordikool](#) asub Lagedi alevikus. Enamuse sõitjatest moodustavad lapsed ja hobustest moodustavad enamuse ponid ja eesti hobused. Põhiline tegevusala on laste- ja ponisport.
- ❖ Nuhja Tall, asub Kopli külas. Tegutseb hobi- ja üüritallina.
- ❖ Lagedi Mõisa Tall asub Jõelähtme vallas, endise Lagedi mõisa hoonetes.

Palju on selle ala harrastajaid ja entusiaste. Lisaks ülalnimetatutele on Lagedi alevikus Kuuse ja Kooli tänava piirkonnas kavandamisel veel üks eratall.

Lagedi ratsaspordi- ja kiigeplats.

Plats asub maa-alal Lagedi alevikus, Lohu-6. Maaomaniku ja Rae Vallavalitsuse vahel 22. mai 2003 a sõlmitud pikaajalise koostöölepingu alusel lepiti kokku tingimused, selle platsi kasutamiseks avalike kultuuri- ja spordiürituste korraldamiseks.

Muud võimalused

Lagedi aleviku asukoht on soodne ja tänu sellele saab kultuurilist ja sportlikku tegevust ja meelelahutust viljeleda ka Tallinnas, Jüris asuvas Rae Kultuurikeskuses ning Loo spordihoones ja teistes Rae vallas tegutsevates spordiorganisatsioonides.

3.6. Looduslikud tingimused.

Lagedi alevikus esineb nii sumbküla (külatüüp, mille puhul talud paiknevad keset põlde tihedalt koos) ja ridaküla (külatüüp, mille puhul talud paiknesid ridastikku tee ääres) tunnuseid. Aleviku pildis on valdavalt korrusmajad ja ühepereelamud.

Lagedi alevikus puudub nn. keskus, keskväljak ehk kant.

Põhja-Eestile iseloomulikult on Lagedi alevik tasase maastikuga piirkond. Metsad puuduvad. Lagedi alevikku läbib Piritä jõgi. Ümbritsetud on alevik mitmest küljest erineva taimekooslusega niitudest. Alevik asub endiste heinamaade, põldude ja niitude alal. Suuremaks kaitsealaks Külma park.

Keskkonnaprobleemide kõige olulisemaks väliseks allikaks on Tallinn, seda eelkõige just transpordist ja soojusenergia tootmisest tuleneva saasteemissiooni tõttu. Teiseks on Maardu-Muuga tööstuspiirkonna mõju, mis avaldub peamiselt

transpordi- sfäärist tulenevas saastes ja ka sadama saasteemissioonis. Muude suuremate väliste mõjuallikatena võib veel esile tuua Tallinna Lennuvälja stardi- ja maandumiskoridor, Tallinn - Peterburi maanteed ning Tallinn – Tapa raudteed. Kindlasti on teatavaks saasteallikaks ka Lool paiknev tööstus (AS Tallegg) ja sõltuvalt tuulte suunast ka Kehra linnas asuv tselluloositööstus (AS Horizon).

3.7. Turvalisus

Lagedi alevikku teenindab Jüris asuv politsei konstaablipunkt. Lisaks sellele osutab turvateenust turvafirma AS Falck Eesti.

3.8. Ülevaade eelmisest arengukava perioodist

Aastateks 2001 – 2005 kavandatud tegevuskava täideti alljärgnevalt:

Tehtud tööd:

- ❖ Lagedi keskusehoone (raamatukogu, AIP, perearstikeskus) projekteerimine ja ehituse alustamine.
- ❖ Rae valla ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arengukava hõlmab ka Lagedi alevikku.
- ❖ Tänavavalgustuse said Jaama tänav ja Jüri tee ning Kalda ja Niidu tänav.
- ❖ Mustkatte sai Eesti Vabadusvõitluse Muuseumi juurde viiv tee.
- ❖ Uue paekivituhk katte said Kalda, Niidu, Lohu ja osaliselt Kingu tänav.
- ❖ Viidi läbi konkurss ja käivitati korraldatud prügiveedu (AS Cleanaway).
- ❖ Alevikku paigaldati **üks** vanapaberi ja **kaks** joogitaara kogumise üldkasutatavat konteinerit.
- ❖ Eesti Vabadusvõitluse Muuseumi territooriumi asemel rajati jaanitule ja kiigeplats Linnu tee ja Kingu tänava kvartalis.
- ❖ Noortekeskus rajati Jaama tn 1 vabanenud endise lillepoe ruumidesse (mõeldud oli Harju TÜ endisesse kauplusehoonesse).

Pooleliolevad ja/või lõpetamisjärgus tööd:

- ❖ Lagedi keskusehoone (sh raamatukogu, avalik internetipunkt, perearstikeskus).

Tegemata tööd:

- ❖ Spordihoone.
- ❖ Lasteaed, esialgse lahendusena aga pandi käima nn lasteaia ringi bussiliin
- ❖ Jalakäijate tunneli rajamine Lagedi raudteejaama territooriumile (peeti küll läbirääkimisi Eesti Raudteega, kuid lahenduseni ei jõutud.
- ❖ Väliujulat Lagedi kooli territooriumile ei rajatud, küll aga on igal aastal korraldatud Pirita jõe paremal kaldal, kooli ja rippsilla vahelisel alal olevat ujumiskohta.

- ❖ Mahasõit Tallinna ringteelt Lagedi alevikku lahendatakse 2006. aastal alustatud Tallinna ringtee rekonstrueerimise projekteerimise käigus.
- ❖ Laste mänguväljakuid ei rajatud.

3.9. Lagedi aleviku SWOT analüüs

Lagedi aleviku arengustrateegia väljatöötamiseks koostati tugevuste, nõrkuste, võimaluste, ohtude (SWOT) analüüs (*nimetus pärineb ingliskeelsete sõnade esitähedest: Tugevused (Strength), Nõrkused (Weaknesses), Võimalused (Opportunities), Ohud (Threats)*). Selle töömeetodi abil korrastati aleviku kohta kogutud andmed.

Läbiviidud analüüs koosnes kahest osast:

1. Esmane SWOT analüüs, mille käigus koguti andmeid ja kirjeldati aleviku tugevusi, nõrkusi, võimalusi ja ohtusid.
2. Rakenduslik SWOT analüüs, mille käigus kujundati saadud kirjelduste alusel strateegia

Rakenduslikul SWOT analüüsil üldistati esmase SWOT analüüsi käigus laekunud info. Saadud tulemused paigutati tabelisse. Töörühma ülesandeks oli hinnata iga väite olulisust 5 punkti süsteemis. Strateegia kujundamisel püüti juhinduda alljärgnevalt:

	Aleviku tugevused	Aleviku nõrkused
Aleviku võimalused	Tuginedes oma tugevustel, kasutame ära võimalused	Kasutades võimalusi, ületame oma nõrkused
Aleviku ohud	Kasutades oma tugevusi, vältime ohtusid	Ületame oma nõrkusi ja vältime ohtusid

Tulemused on alljärgnevas tabelis:

	1. Aleviku sisemised tugevused	KOKKU	Tähtsus, olulisus	Kommentaariid
1.1	Looduslikult ilus koht, jõe olemasolu, ripp sillad, mõis	29	1	
1.2	Põhikooli olemasolu	28	2	
1.3	Aktiivsete inimeste (ürituste eestvedajad, aleviku kitsaskohtade lahenduste otsijad) olemasolu	27	3	
1.4	Tugev kogukond ja külaüritused, ratsavõistlused	26	4	
1.5	Külakeskuse ja teenuste (velskripunkt, sidejaoskond, raamatukogu) olemasolu	25	5	
1.6	Kaupluste olemasolu	25	5	
1.7	Interneti ühenduse (2 WiFi operaatorit + ADSL ühenduse pakkuja) hea kvaliteet	24	7	
1.8	Vabadussõja muuseum	23	8	
1.9	Ratsaspordibaasi olemasolu	23	8	
1.10	Rahulik ja turvaline elukoht	20	10	
1.11	Tsentraliseeritud prügivedu	18	12	Hinnati vastajate hulgas vähem
1.12	Arenev tööstus	11	13	Peeti vähe oluliseks
	2. Aleviku sisemised nõrkused	KOKKU	Tähtsus, olulisus	
2.1	Raudtee poolitab alevikku, rongijaama paviljoni puudumine, raudtee ülekäik	28	1	
2.2	Puhkealade ja mänguväljakute puudumine või kehv olukord, spordivõimaluste vähesus, (puuduvad palliväljakud, spordihoone ja ratsamanež)	28	1	
2.3	Puudub toitlustusasutus, kõrts (selles heas mõttes)	28	1	
2.4	Vaba aja veetmise piiratud võimalused, noortel puudub shipärane tegevus	27	4	
2.5	Kehvad teed (auklikud ja suvel tolmavad), jalakäijate teed ja jalgrattateede vähesus	27	4	
2.6	Liikluskorralduse puudumine (puuduvad liikluspiiravad, osutavad ja suunavad märgis)	26	6	
2.7	Korrastamata jõe äär, puudub haljastusprojekt	25	7	
2.8	Lasteaed puudub	25	7	
2.9	Eramupiirkonnas tsentraalse vee- ja kanalisatsiooni puudumine	24	9	
2.10	Reisijateveo probleemid ühistranspordiga (bussi ja rong)	24	9	
2.11	Turvalisus (jõlkuvad noortekambad, naabrivalve puudum.)	24	9	
2.12	Aleviku uuselanike vähene integreeritus külaellu	24	9	
2.13	Tänavavalgustuse puudumine	22	13	
2.14	Suurema kaubanduskeskuse (toidukaubad-tööstuskaup) puudumine	22	13	
2.15	Bussipeatuste olukord	21	15	

2.16	Lagedi Põhikooli probleemid (spordihoone puudumine, kaadri voolavus, remondi vajadus jne)	21	15	Nõrk väide
2.17	Infotahvlite-viitade (muinsuskaitse objektide, kooli ja teiste asutuste kohta) puudumine. Kaart puudub	20	17	
2.18	Vähe külaüritusi	14	18	
	3. Aleviku välised võimalused	KOKKU	Tähtsus, olulisus	
3.1	Külaliikumise arendamine, oma küla ühistunde tekitamine	27	1	
3.2	Lagedi tutvustamine läbi hästi korraldatud kultuuri- ja spordiürituste. Lagedi nime tutvustamine edukate sportlaste kaasabil.	26	2	
3.3	Looduslike tingimuste (jõeäärne, haljastus, külakujundus, puhkealad) ärakasutamine Lagedi alevikust miljööväärtusliku piirkonna loomiseks	25	3	
3.4	Lagedist pildi loomine kui hobusekasvatust ja ratsasporti arendavast piirkonnast	25	3	
3.5	Võimalus noorte jaoks küla paremaks muutuda	23	5	
3.6	Lagedist ettekujutuse ja sümboli loomine kui investeerimiseks, elamiseks ja puhkuseks turvaline ning soodne piirkond	23	5	
3.7	Läbi ajaloo tutvustamise (lidse Lagedi asulakoha tähistamine, Lagedi esmamainimine, Lagedi mõis) luua Lagedist pilt kui iidsest asulakohast	21	7	
3.8	Asukoha eelis (näit. kultuur ja teenused Tallinnas - seened ja suusatamine aegviidus)	20	8	
3.9	Elanike arvu suurenemise positiivsed tegurid	20	8	
3.10	Tööstuspiirkonna arengust tingitud positiivsed tegurid	19	10	Hinnati vähem
	4. Aleviku välised ohud	KOKKU	Tähtsus, olulisus	
4.1	Aleviku elanike passiivsus küla probleemide arutamisel ja tuleviku kavandamisel	27	1	
4.2	Raudtee poolt tekitatud probleemid, müra, liiklus (ringteele väljasõit, ummikud), võimalikud ohud	26	2	
4.3	Aleviku piiride ebaloogilisus (valla piir keset asumit, samuti mõned piirilõigud naaberküladega)	26	2	
4.4	Elanike arvu suurenemisel tekkivad negatiivsed tegurid (noorte tegevusetus, kuritegevus jne)	24	4	
4.5	Bussi- ja rongiliikluse probleemid	23	5	
4.6	Tööstuspiirkonna poolt tekitatud keskkonna ohud	22	6	
4.7	Pealinna lähedus - kuritegevus, narkomaania, prügi, saaste	20	7	
4.8	Kütuse hinna tõus (tingib omakorda kommunaalkulude suurenemise)	19	8	Ei peetud väga suureks ohuks külale

4. Aleviku probleemid ja vajadused

Võttes aluseks SWOT analüüsi ja klubi aktiivi poolt kogutud aleviku elanike ettepanekud ja pärast andmete süstematiseerimist selgitati välja lahendamist vajavad aleviku probleemid ja vajadused. Nende lahendamiseks pakuti välja ettepanekuid. Laekunud ettepanekutes toodi välja valdavalt puudused ja kitsaskohad, tugevaid külgi ja võimalusi kajastati tunduvalt vähem.

4.1. Haridus

Üksikasjalikult on hariduse teema kajastatud Lagedi Põhikooli oma arengukavas.

❖ Peamised probleemid:

- a) Koolil puudub spordihoone.
- b) Olemasolev koolihoone vajab kapitaalremonti.
- c) Ruumipuuduse suurenemine Lagedi Põhikoolis, mis on suuresti tingitud elamuehituse intensiivsusest.
- d) Õpetajate töö-, palga- ja elamistingimused tekitavad raskusi püsikaadri leidmisega, paljud õpetajad sõidavad tööle teistest omavalitsustest.
- e) Koolimaja remonti on teostatud etapiviisiliselt, vastavalt rahalistele võimalustele, mille käigus on kõrvale kaldutud varem koostatud tervet maja hõlmavast remondiprojektist.

4.2. Infrastruktuur

Vesi ja kanalisatsioon

- #### ❖ Probleem: Halb vee kvaliteet majade veevargis, valdavalt puudub alevikus ühiskanaliseatsioon.

Teed ja liiklussõlmed

- #### ❖ Probleem: Lagedil tiheneb asustus (Lagedi alevikuga piirnevas Kopli küla rajatav uus elamurajoon) Linnu teel on väga ohtlik liigelda nii jalakäijatel kui ka jalgratturitel. Eriti ohtlik on pimesas. Väga ohtlik on jalakäijatele, jalgratturitele kui ka ratsa liikujatele Pirita jõe sild. Jaama tänava olukord ei vasta vajadustele.
- #### ❖ Probleem: Tallinn - Aruküla maantee ning Tallinna ringtee ristmik ja sealne raudtee. Ummikud tiipnunnil, kaubarongide poolt põhjustatud pikad autode järjekorrad.

- ❖ Probleem: Jätkuv jalakäijate ohutu pääs üle raudtee.
- ❖ Probleem: Liikluskorraldus (puuduvad liikluskorraldusvahendid eelkõige Linnu teel ja Lagedi Põhikooli juures), kihutavad autojuhid ja vähene liiklusalane informatsioon liiklejatele.
- ❖ Probleem: Tolmused paekivituhk kattega aleviku siseteed.

Reisijatevedu

- ❖ Probleem: Kuna Linnu teel, Lohu bussipeatuse juures maanteel on kitsas teepeenar, puudub kõnnitee, siis on seal bussi ootavad inimesed liiklusohus. Eriti pimedas. Kuna seoses elamuehitusega seal piirkonnas liiklejate arv pidevalt kasvab, on bussipeatuse kasutajaid palju.
- ❖ Probleem: Puudub rongi ooteplatvormil varjualune või ootepaviljon (või jaamahoone).
- ❖ Probleem: Rongiühendus on kahanenud üheksale korrale ööpäevas. Kuna kultuuritarbimise ja elukondliku teeninduse mõttes on Lagedi tihedalt seotud Tallinnaga, siis pole see kindlasti piisav. Probleemiks on ka see, et viimane rong väljub Tallinnast 21:15, siis on probleeme õhtusel ajal (näiteks teatrist) koju saamisega.
- ❖ Probleem: Puudulik liinibussiühendus eriti õhtusel ajal. Ebapiisav ühendus valla keskusega.

Tänavavalgustus

- ❖ Probleem: Tänavavalgustus on mõnedes piirkondades ebapiisav (Linnu tee, Kooli tänava lõik Jõe tänavalt kuni aleviku piirini, Jüri teele suubuvad siseteed).

4.3. Kultuur ja sport

- ❖ Probleemid:
 - a) Noortel ja täiskasvanutel on Lagedi alevikus vähe vaba aja veetmise võimalusi. Spordiga tegelemiseks on piiratud võimalused. Tegevusetus, alkoholi tarbivad noortekambad jms soodustab kuritegevust.
 - b) Aleviku elanike vähene kokkukuulumise tunne, külaliikumine ei ole veel piisavalt arenenud.

- c) Aleviku uuselanike vähene integreeritus külaellu.
- d) Puhkealade puudumine.
- e) Sügis-kevad hooajal on kooli staadionil sportimine raskendatud
- f) Spordihoone puudumine
- g) Ratsaspordi maneeži puudumine

4.4. Looduskaitse, maastik, muinsuskaitse, keskkond

- ❖ Probleemid:
 - a) lidge Lagedi asulakoha tähistuse ja suunaviitade puudumine
 - b) Muinsuskaitse objektid ei ole tähistatud piisavalt
 - c) Puhkealade, jalutusteede (promenaadi) puudumine.
 - d) Väliskeskkonna saaste.
- ❖ Probleem: Probleemiks on Lagedi raudteejaamas peatuvad ja tundide viisi seisvad ohtlike veoste ja muud kaubarongid. Suur oht on õnnetuse korral lähedal asuvatele majadele. Samuti on probleemiks raudtee müra.

4.5. Muud probleemid.

Ettevõtlus, majandus

- ❖ Nõrgaks küljeks on asjaolu, et Lagedi elanikud sõidavad linna tööle ja linnainimesed sõidavad Lagedile tööle.

Turvalisus

- ❖ Puudub naabrivalve.
- ❖ Noortekambad ja nende kogunemiskohad.

Aleviku piirid

Lagedi aleviku piirid pole loogilised ja ei arvesta tegelikku olukorda. Seoses uute arengusuundadega esitada vallavalitsusele ettepanekud aleviku piiride korrigeerimiseks (näiteks Eesti Vabadusvõitluse Muuseumist 200m ülesvoolu olev Leivajõe AÜ kuulub 4 km kaugusel asuva Pajupea küla juurde, kuigi sealsed püsielanikud suhtlevad just Lagediga ja liiklevad Lagedi kaudu.

Söögikoht

- ❖ Alevikus puudub toitlustusasutus

Lasteaed

- ❖ Alevikus puudub lasteaed

5. Lagedi aleviku tulevikupilt

Aastaks 2011 on Lagedi alevik ühtse kogukonna ja aktiivse seltsieluga alevik, kus on loodud inim- ja loodussõbralik, turvaline, väikeettevõtlust soosiv ja säästvale arengule orienteeritud elukeskkond.

Vaatamata uuselamurajoonide hoogsale kasvule ja majandustegevuse arengule on alevik korrastatud, piisavalt on puhkealasid. Inimestel on erinevaid võimalusi aktiivseks puhkuseks ja seda nii puhkealadel, spordiväljakutel või kasutades jalgrattateid. Noortel on võimalus end igakülgsest arendada, tegeleda spordiga. Alevikus on tugev kogukond, elanikkond on ühtselt Lagedi arengu eest väljas, koos korraldatakse ühiseid üritusi, talguid.

Lagedil on välja kujunenud nn. tõmbekeskus ehk kant, kus on 150 - 200 õpilasega põhikool, lasteaed, raamatukogu ja spordikompleks.

Kõik eelpoolnimetatud asutused rahuldavad täielikult nii Lagedi aleviku kui ka ümberkaudsete külade elanike vajadused ja on kujunenud tugevaks külakeskuseks.

Kõigis neis asutustes töötab kvalifitseeritud ja häst motiveeritud püsikaader.

Nimetatud asutused paiknevad Lagedi Põhikooli läheduses.

Koolimaja vana (1936.a. valminud osa) on täielikult renoveeritud, kuid säilitanud oma ajaloolise väljanägemise.

Uusehitustena on valminud raamatukogu, spordikompleks ja lasteaed.

Raamatukogu täidab nii kooliraamatukogu kui ka külaraamatukogu ülesandeid.

Spordikompleks koosneb ühest suurest saalist, jõusaalist, võimlemis-aeroobika ja ekstreemspordisaalist, taastusravi ruumidest. Selle hoonega on ühendatud staadioni ja spordiväljakute teenindushoone ning poiste ja tüdrukute käsitööklassid.

Lasteaias on vähemalt kolm rühmaruumi koos mängu- ja magamistubadega, väike saal, söögisaal ja köögikompleks, mis teenindab ka kooli.

Koolimaja kuuekümnendatel aastatel valminud juurdeehitus, mis ei sobi põhihoonega, on arhitektuuriliselt põhihoonega kooskõlla viidud.

6. Arengueelistused ja eesmärgid tulenevalt probleemidest ja vajadustest

6.1. Haridus

Üksikasjalikult on hariduse teema kajastatud Lagedi Põhikooli oma arengukavas.

❖ Peamised probleemid:

- a) Koolil puudub spordihoone
- b) Olemasolev koolihoone vajab kapitaalremonti
- c) Ruumipuuduse suurenemine Lagedi Põhikoolis, mis on tingitud suuresti elamuehituse intensiivsusest.
- d) Õpetajate töö-, palga – ja elamistingimused tekitavad raskusi püsikaadri leidmisega, paljud õpetajad sõidavad tööle teistest omavalitsustest
- e) Koolimaja remonti on teostatud etapiviisiliselt, vastavalt rahalistele võimalustele, ilma tervikliku, tervet maja arvestava projektita.

Lahendus:

- a) Koostada spordihoone projekt ja ehitada valmis (vt lk 26 p.6.3. alapunkt b)
- b) Koostada või korrigeerida olemasolevat Lagedi koolihoone remondi projekti, mis arvestaks tervikut. Projektis arvestada kooli territooriumi suurepärast looduslikku asukohta (jõe lähedus). Koolihoone remont ja spordihoone peaksid valmima enne massilist sissekolimist uuselamutesse, sest muidu viiakse paljud potentsiaalsed õpilased Tallinna koolidesse.
- c) Arvutiklassi väljaehitamine vabaneva korteri arvelt.
- d) Kool sisustada kaasaegse mööbli, infotehnoloogia – ja teiste õppevahenditega. Õpperuumid sisustada arvestades nii õpilaste kui õpetajate vajadusi.
- e) Spordihoone valmimisel panna tööle püsivalt töötavad treeningrühmad nii võistlus– kui ka harrastusspordi tasemel.
- f) Suurendada õpetajatele võimaldatavate (ameti)korterite arvu ja luua neis normaalsed elamistingimused.

6.2. Infrastruktuur

Vesi ja kanalisatsioon

- ❖ Probleem: Halb vee kvaliteet majade veevargis, valdavalt puudub alevikus ühiskanalisatsioon

Lahendus:

- a) Ühisveevärgi rajamine probleemsetesse piirkondadesse ja leida sinna tsentraalsed lahendused, mis oleksid hinnalt inimestele vastuvõetavad.
- b) Luua elanikel võimalus ühineda ühiskanalisatsiooniga.

Teed ja liiklussõlmed

- ❖ Probleem: Lagedil tiheneb asustus (Lagedi alevikuga piirnevas Kopli küla rajatav uus elamurajoon) Linnu teel on väga ohtlik liigelda nii jalakäijatel kui ka jalgratturitel. Eriti ohtlik on pimedas. Väga ohtlik on jalakäijatele, jalgratturitele kui ka ratsa liikujatele Pirita jõe sild. Jaama tänava olukord ei vasta vajadustele.

Lahendus:

- a) Laiendada Linnu teed ja Kooli tänavat aleviku piirini ning rajada sinna eraldi jalakäijate- ja jalgrattatee.
- b) Paigaldada tänavavalgustus Linnu teele.
- c) Paigaldada kiirusepiirangu ja muud liiklust korraldavad liiklusmärgid Linnu teele.
- d) Laiendada kõnniteeosa Pirita jõe sillal ja sillale viivad kõnniteed.
- e) Rekonstrueerida Jaama tänav.
- f) Rajada Tallinn-Aruküla maanteelt ühendustee Betooni tänava majade juurde, kuhu on planeeritud uued kolmekordsed korterelamud (piirkonna detailplaneering).

- ❖ Probleem: Tallinn - Aruküla maantee ning Tallinna ringtee ristmik ja sealne raudtee. Ummikud tiptunnil, kaubarongide poolt põhjustatud pikad autode järjekorrad

Lahendus: Ristmiku rekonstrueerimine

- ❖ Probleem: Jätkuv jalakäijate ohutu pääs üle raudtee (vt ka lk 25 lõiku „Reisijatevedu”).

Lahendus: Raudteeületuskoha rajamine kahetasandilise ülekäigukohana.

- ❖ Probleem: Liikluskorraldus (puuduvad liikluskorraldusvahendid eelkõige Linnu teel ja Lagedi Põhikooli juures), kihutavad autojuhid ja vähene liiklusalane informatsioon liiklejatele.

Lahendus: Välja töötada liikluskorraldus Lagedi alevikus, liiklusmärkide paigaldamise skeem ja see ellu viia.

- a) Asula alguse ja asula lõpu tähised Linnu teel.
 - b) Lagedi Põhikooli juurde paigaldada hoiatus ja kiiruspiirangu märgid ning juhatusmärgid.
 - c) Linnu tee äärde paigaldada kohas, mis piirneb Lagedi ratsaspordi- ja kiigeplatsiga, hoiatus- ja kiiruspiirangu märgid ohutuse tagamiseks Paigaldada informeerivad juhatusmärgid.
- ❖ Probleem: Tolmused paekivituhk kattega aleviku siseteed

Lahendus: Muuta teed tolmuwabaks peale ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni torustiku paigaldamist.

Reisijatevedu

- ❖ Probleem: Kuna Linnu teel, Lohu bussipeatuse juures maanteel on kitsas teepeenar, puudub kõnnitee, siis on seal bussi ootavad inimesed liiklusohus. Eriti pimedas. Kuna seoses elamuehitusega seal piirkonnas liiklejate arv pidevalt kasvab, on bussipeatuse kasutajaid palju.
Lahendus: Ehitada välja Lohu bussipeatusse ootepaviljon ja paigaldada valgustus.
- ❖ Probleem: Probleemiks on Lagedi raudteejaamas peatuvad ja tundide viisi seisvad ohtlike veoste ja muud kaubarongid. Lisaks puudub ooteplatvormil varjualune. Ootepaviljonid (või jaamahoone).
Lahendus: Koostöös AS Eesti Raudtee ja Rae Vallavalitsusega leida probleemile lahendused. (vt ka lõiku „Teed ja liiklussõlmed”)
- ❖ Probleem: Liinibussiühendus (õhtusel ajal ja Jüri suund).
Lahendus: Läbirääkimised Tallinna linnaga pikendamaks linna ühistranspordi liini mööda Suur-Sõjamäe teed Lagedi alevikuni.

Tänavavalgustus

- ❖ Probleem: Tänavavalgustus on mõnedes piirkondades ebapiisav.
Lahendus: Jätkata tänavavalgustuse paigaldamist piirkondadesse, kus see puudub (Linnu tee, Kooli tänava lõik Jõe tänavalt kuni aleviku piirini, Jüri tee suubuvad siseteed).

6.3. Kultuur ja sport

Probleemid:

- ❖ Noortel ja täiskasvanutel on Lagedi alevikus vähe vaba aja veetmise võimalusi. Spordiga tegelemiseks on väga piiratud võimalused. Tegevusetus, alkoholi tarbivad noortekambad jms. on soodustab kuritegevust.
- ❖ Aleviku elanike vähene kokkukuulumise tunne, külaliikumine ei ole piisavalt arenenud.
- ❖ Aleviku uuselanike puudulik integreeritus külaellu.
- ❖ Puhkealade puudumine.
- ❖ Sügis-kevad hooajal on kooli staadionil on sportimine raskendatud
- ❖ Spordihoone puudumine
- ❖ Ratsaspordi maneeži puudumine

Lahendus:

- a) Luua erinevaid vaba aja veetmise võimalusi.

- b) Spordihoone ehitus Lagedi Põhikooli vahetusse lähedusse.
- c) Kooli staadioni ja välisväljakute renoveerimine ning uute väljakute (tenniseväljaku) rajamine.
- d) Kooli staadioni drenaaži korrastamine.
- e) Laiendada Lagedi noortekeskuse ruume (Jaama tänav 1 vabanevate ruumide arvelt).
- f) Ehitada Lagedi ratsaspordi- ja kiigeplatsile ratsaspordimaneež.
- g) Rajada palliplatse teistesse elamupiirkondadesse, samuti ekstreemspordiväljak.
- h) Taastada võrkpalliväljak Betooni tänava majade juures.

Lagedi ratsaspordi- ja kiigeplats. Võttes aluseks Lagedi ratsaspordi- ja kiigeplatsile kehtestatud detailplaneeringu, ehitada välja ja rajada sellel maa-alal planeeringus ettenähtud hooned ja rajatised. Esmajärjekorras ratsaspordi maneež. Maastikukujundusprojekti järgi teostada planeerimis- ja haljastustöid. Näiteks multifunktsionaalne hoone esinejatele ja spordikohtunikele, hädavajaliku kuivenduse tegemine ja muu.

Lagedi spordihoone. Lagedi spordikompleks (Lagedi spordihoone) koosneb ühest suurest saalist, jõusaalist, võimlemis-aeroobika ja ekstreemspordisaalist, taastusravi ruumidest. Selle hoonega on ühendatud staadioni ja spordiväljakute teenindushoone. Ehitis peaks teenindama nii Lagedi Põhikooli õpilasi kui ka Lagedi elanikke. Samuti peaks hoone sobima suuremate alevikuürituste läbiviimiseks. Kaaluda võimalust leida seal koht sellistele ruumidele, kus oleks võimalik läbi viia huvialaringide tööd.

6.4. Looduskaitse, maastik, muinsuskaitse, keskkond

❖ Probleemid:

- a) lidge Lagedi asulakoha tähistuse ja suunaviitade puudumine.
- b) Muinsuskaitse objektid ei ole tähistatud piisavalt.
- c) Väliskeskkonna saaste.

Lahendus:

- a) lidge Lagedi asulakoha tähistamine, suunaviitade paigaldamine
- b) Muinsuskaitse objektide tähistamine.
- c) Läbirääkimised AS Eesti Gaasiga gaasitrassi toomiseks Lagedi alevikku.
- d) Planeerida ja projekteerida ja koostöös majaanikega rajada esimese etapina Pirita jõe parempoolsele kaldale ripsilla ja Lagedi Põhikooli vahelisele alale promenaad (jalutustee).
- e) Koostöös naaberküladega ja vallavalitsusega ning seal elavate majaanikega arutada ja kokkuleppe korral rajada Lagedi endise prügimäe alale spordi- ja puhkeala.

- ##### **❖ Probleem:** Lagedi raudteejaamas peatuvad ja tundide viisi seisvad ohtlike veoste ja muud kaubarongid. Suur oht on õnnetuse korral lähedal asuvatele majadele. Samuti on probleemiks raudtee müra.

Lahendus: Leida koostöös Eesti Raudteega ja Rae Vallavalitsusega probleemile lahendus. Olukorra kaardistamine. Rajada müratõkke barjäär, mis oleks õnnetuse korral ka ohukaitse.

Nn. vaba maatüki (Kingu tn lõpp, Linnu tee – Lohu 6 piirnev ala) ehk stiihilise prügimäe kasutuselevõtt aleviku puhkealana. Teostada järgmised tööd:

- ❖ Lahendada juriidilised küsimused (maatüki taotlemine munitsipaalomandisse sotsiaalmana)
- ❖ Tellida maastikukujundusprojekt
- ❖ Teostada kuivendustööd, prügi äravedamine, võsaraie, haljastus- ja planeerimistööd

6.5. Muud arengueelistused ja probleemid.

Turvalisus

Probleem:

- a) Puudub naabrivalve
- b) Noortekambad ja nende kogunemiskohad

Lahendus:

- a) Kodanikualgatuse korras alustada naabrivalve organiseerimist
- b) Vabaajaveetmise võimaluste avardamisega leida noortele tegevust (vt. ka p. 6.3. alapunkt d)
- c) Noortekeskuse tegevuse laiendamine

Aleviku piirid

Probleem: Kuna Lagedi aleviku piirid pole loogilised ja ei arvesta tegelikku olukorda, siis seoses uute arengusuundadega esitada vallavalitsusele ettepanekud aleviku piiride korrigeerimiseks (näiteks Lagedi Vabadussõjamuuseumist 200m ülesvoolu olev Leivajõe AÜ on 4km kaugusel asuva Pajupea küla jätk kuigi sealsed püsielanikud suhtlevad just Lagediga ja Lagedi kaudu).

Lahendus:

- a) Diskussiooni algatamine aleviku ja sellega piirnevate külade piiride korrigeerimiseks.
- b) Vaadata üle Leivajõe AÜ territoriaalne kuuluvus.
- c) Aleviku piiride korrigeerimine, näiteks nn. raadiojaama elamukvartali lülitamine aleviku koosseisu.

Söögikoht

- ❖ Probleem: Alevikus puudub toitlustusasutus
Lahendus:
 - a) Luua ettevõtjatele läbi planeeringute tingimused söögikoha (baar, kohvik, söökla vms.) loomiseks Lagedil.
 - b) Lagedil Jaama tänav 1 ruumide vabanemisel kaubandus-toitlustus ettevõtte rajamine.

Lasteaed

- ❖ Probleem: Alevikus puudub lasteaed
Lahendus: Projekteerida ja ehitada lasteaed (eeldatav asukoht koolimaja vastas uues elamurajoonis, maa eelnevalt taodelda munitsipaalomandisse).

7. Tegevuskava ja finantseerimine.

Aeg	Tegevus, inv. objekt	Summa	Vastutaja	Allikad
2008	Lagedi aleviku üldplaneeringu koostamine		vallavalitsus	Valla eelarve
2006-2009	Läbirääkimised Tallinna linnaga pikendamaks linna ühistranspordi liini mööda Suur-Sõjamäe teed Lagedi alevikuni		vallavalitsus	
2006-2009	Raudteed ületava silla rajamine jalakäijatele		vallavalitsus	
	Raudtee ohtude kaardistamine, sh müratõkete rajamine.			
	Raudteejaama ootepaviljoni või varjualuse rajamine			
2005-2009	Kergliiklusteede (Betooni tänava ja Linnu tee) renoveerimine ja tänavavalgustuse rajamine.		vallavalitsus	
	Jaama tänava liiklusprobleemide lahendamine			
	Tallinn-Aruküla mnt ühendamine Betooni tänavaga		Planeeringu koostaja	
2009	Ühiskanalisatsiooni eelvoogu rajamine võimaldamaks Lagedi alevikus ja sellega piirnevates küldes liituda ühiskanalisatsiooniga		vallavalitsus	
	Ühisveevärgi rajamine uue pumbajaama baasil võimaldamaks Lagedi alevikus ja sellega piirnevates küldes liituda ühisveevärgiga		???	
2007-2008	Lagedi spordihoone		vallavalitsus	Valla eelarve
2007	Lagedi noortekeskus (koos erainvestoriga)		vallavalitsus	Valla eelarve koos erakapitaliga
2006	Lagedi Keskusehoone (perearstikeskus ja raamatukogu)		vallavalitsus	Valla eelarve
2007-2008	Lasteaia ehitus		vallavalitsus	Erakapital
	Lagedi Põhikooli kapitaalremont		vallavalitsus	Valla eelarve
2007	Lagedi skatepark		Vallavalitsus	Valla eelarve
	Rajada pallimängu platse ja laste mänguväljakuid elamupiirkondadesse			
2006-2007	Ratsaspori sisemaneer Lagedi ratsaspori- ja kiigeplatsile		A. Unt	Abifondid, sponsorid
2007-2011	Hooned ja rajatised Lagedi ratsaspori- ja kiigeplatsile		A. Unt	Vallavalitsus, abifondid, sponsorid
2006-2011	Kingu tn. külgneva nn. vaba maa kasutuselevõtt puhkealana		A. Unt	Vabatahtlikud, külaelanikud, vallavalitsus
	Laiendada kõnniteed Pirita jõe sillal ja korrastada sillale viivad kõnniteed			
	Paigaldada liiklusemärgid (väljasõidud Linnuteele, kooli juures, kiirusepiirang Linnuteel jne)			
	Muuta aleviku siseteed tolmuvaaks (peale ühiskanalisatsiooni väljaehitamist)			
	Lohu bussipeatuse ootepaviljon			
	Tänavavalgustus (vt p 6.2)			
	lidsed Lagedi asulakoha ja muinsuskaitse objektide tähistamine			
	Läbirääkimised AS Eesti Gaasiga gaasitrassi rajamiseks Lagedile			
	Projekteerida ja rajada promenaad Pirita jõe parempoolsele kaldale ripp silla ja Lagedi kooli vahelisele lõigule			
	Lagedi endisel prügimäel spordi- ja puheala rajamine			
	Aleviku piiride võimalik korrigeerimine			

Käesolev arengukava on 11.02.2006a. aleviku aktiivi ja juhtgrupi koosolekul läbi arutatud ja heaks kiidetud. Arengukava on kättesaadav interneti leheküljel aadressiga: www.capriole.ee/lagedi/oluline/arengukava/ ja üle antud Rae vallavalitsusse.

Lisa 1. Küsitlusleht

Lagedi aleviku SWOT analüüs

[illegible]

Küla sisemised tugevused • Mille poolest on meie küla hea ja mis on ainulaadset? • Miks tahavad inimesed tulla meie külla? • Millised oskused on meie külal olemas? • Mida suudab meie küla teha teistest paremini?	Küla sisemised nõrkused • Mille poolest on meie küla kehv? • Millised oskused meie külal puuduvad? • Mida oskavad teised teha meie külast paremini? • Millised huvirühmad ei ole meie külaga päris rahul?
Küla välised võimalused • Kas on toimunud muutusi vallas, maakonnas, Eestis, mis on meie külale kasuks? • Mida võiks meie küla õppida? • Milliste huvirühmade jaoks võiks meie küla paremaks muutuda?	Küla välised ohud • Kas on toimunud muutusi vallas, maakonnas, Eestis, mis on meie külale kahjuks? • Kas on mingeid muutusi majanduses, tööhõives, seadustes, mis võib meie küla kahjustada?